

Tekst:
Albert Vliegthart
De Vlinderstichting

Bij de eerste zonnige dagen van het jaar wil je vaak meer zien dan er al rondvliegt. De spanning loopt steeds weer op wanneer je langs winterbloeiers loopt, in de hoop om de eerste vlinders te vinden.

Begin maart, bij het schrijven van deze 'Opmerkelijk', zijn al behoorlijk wat overwintersaars als citroentjes, dagpauwen en kleine vossen waargenomen. Rond het weekend van 9 februari, tijdens het mooie weer, werden de meeste waarnemingen gedaan. De vlinders waren dit jaar behoorlijk vroeg, ook soorten die je niet zo snel verwacht. Zo zijn er begin februari al meldingen gemaakt van een boomblauwtje en een bont zandoogje, twee absolute vroegterecords. Ook werden het klein en groot koolwitje al gezien.

Atalanta's passen zich aan

En wat denken van de atalanta? Deze van origine trekvlinder overwinterde tot voor kort maar zelden in Nederland. Op de website van De Vlinderstichting werd al opgeroepen om alle atalanta's te melden. Immers, vorig jaar was dit de soort die het meest werd doorgegeven in de winter. Onlangs ontvingen we een bericht van Silvia Reiche dat zij zelfs een uitgekomen pop had gefotografeerd. Net na de kerst kwam zij erachter dat de vlinder was uitgekomen, maar ze had helaas het proces van uitsluipen gemist. Het past allemaal steeds beter in het plaatje, want in het zuiden van Europa kent de atalanta geen overwintering en heeft hij meerdere generaties door het jaar heen. Het lijkt erop dat onze atalanta's in ieder geval proberen de winter zoveel mogelijk mee te maken.

Zomervlinders

Er waren meer waarnemingen van kleine pages de afgelopen maanden. Nee, niet de vlinders zelf, maar de eitjes! Op veel plekken in Nederland is afgelopen winter naar eitjes van kleine pages gezocht. Hoe je dat het beste

Piet van Nieuwenhoven

kunt doen, is opgeschreven in een nieuw boek, waar elders in dit tijdschrift een boekbespreking over is gemaakt. Op de bekende locaties van de sleedoornpage zijn ook dit jaar weer eitjes gevonden. De Vlinderstichting heeft de laatste jaren wat meer aandacht proberen

De zwartvlekwinteruil is een echte wintersoort: als de temperatuur hoog genoeg blijft is de vlinder soms de hele winter actief. Het lijkt erop dat de soort zich steeds verder naar het noorden uitbreidt. De vlinder op deze foto werd door Piet van Nieuwenhoven gemaakt, die al menig zwartvlekwinteruil heeft doorgegeven deze winter.

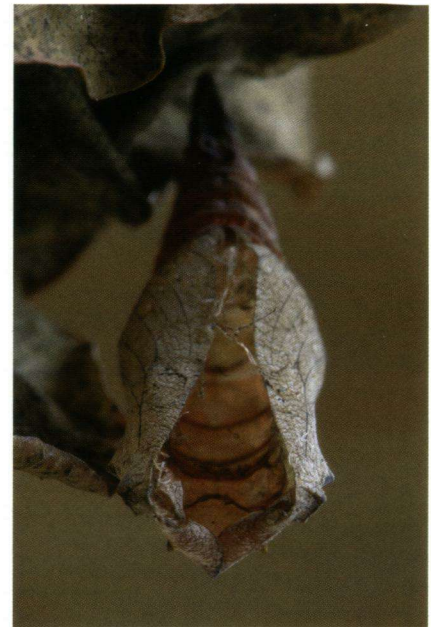
te geven aan het zoeken van eitjes. Dat heeft ertoe geleid dat nu ook vondsten worden gedaan van beide eikenpagesoorten. De bruine eikenpage is met name in het duingebied gevonden en de eikenpage in het binnenland.

Meer zoekacties

In de winter valt er niet zoveel te melden over libellen, met uitzondering van de winterjuffers. Een enthousiaste groep vrijwilligers is afgelopen winter fanatiek aan het zoeken geslagen naar overwinterende bruine winterjuffers. Het kweken van een goed zoekbeeld kost bijzonder veel tijd. Soms kun je een dag zoeken voordat je er een vindt, maar de tweede volgt vaak snel daarop.

Nu al zeldzame soorten

Jaap Zwier heeft naar aanleiding van een artikelje over de palmmot een leuk stuk in deze Vlinders (blz. 28) geschreven over vreemde nachtvlinders in de Achterhoek. Terwijl de dagvlinderwaarnemingen zich nog maar beperken tot enkele soorten, loopt het aantal soorten nachtvlinders nu al op tot boven de 25. De meeste meldingen zijn van wachtervlinder (*Eupsilia transversa*), bosbesuil (*Conistra vaccinii*) en de zwartvlekwinteruil (*Conistra rubiginosa*), maar ook zeldzame soorten als lichtgrijze uil (*Lithophane ornitopus*) en gevlekte winteruil (*Conistra rubiginea*) zijn al waargenomen. De bijzonderste waarneming is die van de donkere winteruil (*Conistra ligula*), een uiterst zeldzame vlinder in Nederland. Vanaf 1980 is deze soort maar op zeven plaatsen gezien, vooral in het zuidoosten van het land, net als deze keer. De donkere winteruil overwintert deels als eitje en deels als vlinder.

Silvia Reiche

Voor ons een wat ongewoon plaatje voor in de winter: de uitgekomen pop van een atalanta. Maar in het zuiden van Europa kent de atalanta geen overwintering en heeft meerdere generaties jaarrond. Wie weet gaat de atalanta zich in Nederland ook zo gedragen.